

TEACHING GRAMMER IN THE GERMAN LANGUAGE ON EXAMPLE OF NOMINAL FLECTION

Arben Djemalli

University of Zurich – Zurich, Switzerland arben.xhemali@yahoo.de

Alida Emini

University of Tetova – Tetove, Republic of Macedonia alida.emini@unite.edu.mk

Abstract: Grammar and the teaching of foreign languages in the foreign languages didactics is a "evergreen". In the study of grammar in foreign language teaching and in the teaching of mother tongue, there is mainly the different role of teaching grammatical rules. The primary role of grammar in mother tongue teaching is to systematize and explain the phenomena of the language, as opposed to the grammar in foreign language teaching, which is the introduction and adoption of language rules. The grammatical progression of the study of the foreign language, that is, in our work German, unites the three arguments: the linguistic-systemic, didactic, and pragmatic one. In this paper we present the role of grammar in teaching in German based on the nominal flexion, more precisely in the field of suffixes for the formation of plural forms. Since the German language has many different forms of multiplicity, the real challenge is the process of introducing the different plural suffixes. The paper will first explain the most important grammatical notions about the flexible terminology, followed by a description of the difference between linguistic and pedagogical grammar. Immediately after the theoretical part follows the contrasting part of the paper, which will try to answer the three questions posed by almost every teacher in German within the teaching class itself: 1. Which suffixes should be introduced first? 2. When? and 3. According to which method? We can obtain possible answers from different textbooks for studying the German language. However, it is not so simple in that part, because today in the German-speaking region there are various publishing houses, which have different methodological-didactic approaches. In order to arrive at a possible answer to the questions posed in this paper, we will make a contrastive analysis of four known publishing houses originating in the German-speaking region. The leading publishing houses in this field of study of German as a foreign language are: 1. Hueber Verlag; 2. Langenscheidt; 3. Schubert-Verlag и 4. Cornelsen. Each of these publishing houses has published different textbooks starting from A1 to C2. Based on these textbooks we can come up with some grammatical rules for studying the plural forms. With the help of these formulated rules for the formation of plural forms according to didactic and methodological considerations, we want to present possible implementation of the system mediation.

Keywords: grammar, nominal flexion, plural-forms, grammar rules.

ПОУЧУВАЊЕ ГРАМАТИКА ВО НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК ВРЗ ПРИМЕР НА НОМИНАЛНАТА ФЛЕКСИЈА

Арбен Џемали

Универзитет Цирих – Цирих, Швајцарија arben.xhemali@yahoo.de

Алида Емини

Универзитет во Тетово – Тетово, Македонија alida.emini@unite.edu.mk

Резиме: Граматиката и изучувањето на странски јазик во дидактиката на странските јазици претставува «evergreen». Во изучувањето на граматиката во наставата по странски јазик и во наставата по мајчин јазик лежи воглавно различната улога на посредување на граматичките правила. Примарната улога на граматиката во наставата по мајчин јазик е да ги систематизира и објасни јачичните феномени на јазикот, наспроти граматика во наставата по странски јазик, чија улога е запознавањето и усвојувањето на јазичните правила. Граматичката прогресија на изучувањето на странскиот јазик односно во нашиот труд германскиот, ги соединува трите аргументи и тоа: јазично-системскиот, дидактичкиот и прагматичкиот. Во овој труд ја презентираме улогата на граматиката во наставата по германски јазик врз основа на номиналната флексија, поточно во областа на суфиксите за образување на множински форми. Бидејќи германскиот јазик располага со многу различни множински форми, вистински предизвик е процесот на воведување на истите множински суфикси. Во трудот најпрвин ќе се објаснат најважните граматички поими во врска со флексивната терминологија, по која следи опис на разликата помеѓу лингвистичата и педагошката граматика. Веднаш после теоретскиот дел следи контрастивниот дел на трудот, со кој ќе се потрудиме да одговориме на трите прашања, кои ги поставува скоро секој наставник по германски јазик во рамките на самата наставата, и тоа: 1. Кои суфикси први треба да се воведат? 2. Кога? и 3. Со која метода? Можни одговори можеме да добиеме од различните учебници за изучување на германскиот јазик. Но сепак и во тој дел не е толку едноставно, бидејќи денес во германското-јазично подрачје се

појавуваат најразлични издавачки куќи, кои располагаат со различни методичко-дидактички пристапи. За да дојдеме до можен одговор на поставените прашања во овој труд ќе направиме контрастивна анализа на четири познати издавачки куќи кои потекнуваат од германското-јазично подрачје. Водечки во оваа област на изучување на германскиот јазик како странски се следниве издавачки куќи: 1. Хубер (Hueber Verlag); 2. Лангеншајд (Langenscheidt); 3. Шуберт-ферлаг (Schubert-Verlag) и 4. Корнелсен (Cornelsen). Секоја од овие издавачки куќи има објавено различни учебници започнувајќи од А1 па се до Ц2. Врз основа на овие учебници можеме да дојдеме до некои граматички правила за изучување на множинските форми. Со помош на формулирани правила за формирање на множински форми според дидактички и методички размислувања, сакаме да презентираме можна имплементација на системското посредување.

Клучни зборови: Граматика, номинална флексија, множински форми, граматички правила

1. ВОВЕД

Во лингвистиката под поимот граматиката се подразбира секоја форма на систематски опис на јазикот. Таа претставува втора главна компонента на јазикот. Поимот граматика се однесува во секојдневното разбирање подеднакво на формалниот систем на јазичните правила, како и на системскиот. Хелбиг (Helbig, 1981) наведува три различни значења на поимот граматика, и тоа: А-граматика, Б-граматика и Ц-граматика.

Под поимот **А-граматика** се подразбира целосниот систем за владеење на јазикот, без оглед на нејзината ознака или опис на лингвистиката. Ова значи дека системот на граматика на јазик постои и без лингвистите, без оглед на нејзиниот научен опис.

Б-граматиката е претставена како научно-јазичен опис на системот од правила. Тој разликува две подгрупи во Б-граматиката: **Б1:** Оваа граматика првично дава опис на јазикот за јазични научни цели, станува збор за лингвистичка граматика. **Б2:** Граматичките правила и структури се презентирани во учебниците за учење на јазик.

Ц-граматика се нарекува граматика „во главата“. Овде се подразбира систем на правила, кои ученикот на систематски начин ги усвојува во текот на наставата по странски јазик или истите ги стекнуваат несистематски без настава по јазик. Следна е класификацијата на Шмид (Schmidt, 1990): лингвистичка и педагошка граматика. Разликите помеѓу овие два поима се прикажани на следнава табела.

Лингвистичка граматика	Педагошка граматика
Тоталитарност (Исклучоци од правилата особено се важни)	Избор (на правила)
Апстрактност (на опис/приказ)	Коректност/Прегледност (на прикази/слики)
Ограничен приказ (на слики)	Опширен приказ (на најважните препознатливи елементи)
Без психолошки пристап за учење	Категории на психолошки пристап за учење (Разбирливост, памтење, применливост)

Приказ бр.1

На ова место повторно ќе се осврнеме на Хелбиг, правејќи разлика помеѓу **граматиката во потесна смисла**, која "се однесува само на морфологијата и синтаксата", и **граматиката во поширока смисла**, која исто така вклучува лексиконот, семантиката и фонологи-јата/фонетиката.

2. ПОУЧУВАЊЕ ГРАМАТИКА ВО НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

Во изучувањето на граматиката во наставата по странски јазик и во наставата по мајчин јазик наидуваме воглавно до различна улога на посредување на граматичките правила. Примарната улога на граматиката во наставата по мајчин јазик е да ги систематизира и објасни јазичните феномени, наспроти граматиката во наставата по странски јазик, чија улога е запознавањето и усвојувањето на јазичните правила. Граматичката прогресија е класифицирана според три аргументи и тоа:

- **Јазично-системски аргумент** (Акузативните и дативните додатоците се појавуваат почесто отколку генитивните, кои многу подоцна се воведуваат)
- **Дидактички аргумент** (започнувајќи од поедноставно кон покомлексно)
- **Прагматичен аргумент** (функционално поврзување на различни тематски области со основна лексика и соодветни граматички форми)

3. КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА ГРАМАТИЧКИОТ ПРИСТАП ВО ЧЕТИРИТЕ УЧЕБНИЦИ ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

Во овој труд ќе ги анализираме четирите учебници за наставата по германски јазик како странски или скратено Даф-учебници.¹⁶¹ Од повеќето даф-учебници, избравме мешавина на различни издавачки куќи, кои хронолошки ќе ги презентираме во оваа контрастивна анализа. Издавачите, Хуебер Вераг, Лангеншедт, Шуберт-Верлаг и Корнелсен, веќе објавија неколку учебници во областа Даф/Дац. Овие даф-учебници се однесуваат на ниво А1 од Заедничката европска референтна рамка¹⁶² за јазици и секој од нив е достапен во два дела.

3.1 LANGENSCHIEDT-OPTIMAL A1

Општи податоци

Овде би сакале да започнаме со учебникот Optimal A1 од издавачката куќа Langenscheidt од 2004. Учебникот Optimal - е предвиден за почетници над 16 години без претходни познавања на јазикот, кои се ориентирани спрема можам-описот¹⁶³ на заедничката европска референтна рамка и ја тематизира реалноста на животот во сите германско-јазични земји.

Структура на Optimal A1

Во секое поглавје се наоѓаат по 3 страници на една атрактивна тема од германското говорно подрачје и 5 страници за консолидација на наученото со обуката за рубрики, вокабулар, изговор и граматика. Целите за учење во маргиналната колона го прават патот на учење потранспарентен. Елементарниот говор за најважните ситуации се сумирани на едно место. Секое поглавје располага со дополнителни интернет-материјали. За секоја страница од учебникот, во работната книга има страница во која се опфатени темелни вежби. По завршувањето на ова поглавје, има тест базиран на опционалните описи на референтната рамка, кои можат да се најдат во работната книга на задната страница. Додатокво врска со изговорот и азбуката се наоѓаат во учебникот. Прилогот со говор, преглед на граматиката и клучот за решенијата се во работната книга.

Кога и кои множински суфикси?

Во овој учебник образувањето на множинските форми е воведена во третата лекција. образувањето на множината е кратко и концизно илустрирано со една табела без примери (види Приказ бр. 2). Табелата покажува пет колони, поделени само во множина. Оваа табела е во црно-бела верзија и советва, која треба да биде потполната од страна на учесниците на курсот. Петте групи ги прикажуваат различните множински форми од суфиксите и умлаутот:

-e	-n	-(n)en	-er + Umlaut	Nullplural

Приказ бр. 2

Позитивна страна:

- Граматичкиот дел започнува со објаснување на единските и множинските форми
- Цели реченици се дадени како примери

Негативна:

- Заедно со множинските суфиски се воведени определените и неопределените членови
- Нема дополнителни информации за родот
- Без ознака/маркираност во боја

3.2 SCHUBERT-VERLAG-BEGEGNUNGEN A1

Општи податоци

Вториот учебник во оваа контрастивна анализа е Begegnungen на Шуберт-Верлаг. Ова е комуникативен учебник за германски јазик како странски јазик, кој е проследен со јасна хомогена структура.

Структура на Begegnungen A1

¹⁶¹ Во германскиот јазик се користат три кратенки за следниве поими: тоа:

DaF– Deutsch als Fremdsprache (даф - Германски како странски јазик)

DaZ– Deutsch als Zweitsprache (дац - Германски како втор јазик), вонекотекот е теорија која може да биде кратенка за Deutsch als Zielsprache.

DaM– Deutsch als Muttersprache (дам - Германски како мајчин јазик)

¹⁶² Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen (GER) für Sprachen

¹⁶³ Kann-Beschreibungen sollen zeigen, welche sprachlichen Handlungen ein Lernender durchführen kann.

Осумте поглавја се интегрирани во една книга со учебник и работна книга. Секое јазично ниво е поделени на четири дела:

Дел А - теми и задачи (задолжителен дел) вклучува читање и слушање текстови, вежби за дијалог, вокабулар, граматика и фонетски вежби. Тука се воведуваат основните вештини.

Дел Б – Факти, кои вредат да се познаваат (опционален дел), во кој се содржани дополнителни материјали за особено мотивирани, заинтересирани ученици и/или курсисти.

Дел Ц - Вежби и граматички вежби, кои се дизајнирани да ги продлабочат вокабуларот и граматичките вештини. Исто така содржи систематизиран преглед за граматичките правила.

Дел Д – Приказ на употребувани фрази од темата, листа на глаголи и самовалуација, кои служат за консолидирање на учениците и за продолжување на мотивацијата за учење.

Кога и кои множински суфикси?

Образувањето на множинската форма е воведена во четвртата лекција. Образувањето на множина е илустрирано со една табела со примери (види приказ 3). Постојат пет групни табели во кои примерите се појавуваат во множина, каде недостасуваат единските форми. Ова покажува пет колони, поделени само во множина. Секоја група има неколку примери и како вежба треба да го надополнат учениците. Петте групи ги прикажуваат различните множински форми од суфиксите и умлаутот:

Gruppe 1	Singular	Plural
	<i>Das Messer</i>	Messer
		Äpfel
		Teller
		Brötchen
	Pluralendung:---	

Приказ бр. 3

Позитивна страна:

- Граматичкиот дел започнува со објаснување на единските и множинските форми
- Одделни групи со многу примери
- Индуктивен пристап

Негативна:

- Нема дополнителни информации за родот
- Без ознака/маркираност во боја

3.3 CORNELSEN-STUDIO D A1

Општи податоци

Третиот контрастиран учебник е studio d од издавачот Корнелсен. Учебник за германски како странски јазик за возрасни без познавања на јазикот. Овој мултимедијален учебник е достапен во три или шест тома. Учебникот и работната книгата доаѓаат со ЦД.

Структура на studio d A1

Учебникот е поделен на дванаесет единици со тематска и граматичка прогресија. Делот за вежбање следи веднаш по секоја единица на курсот и се завршува со страница за преглед, насловена како: "Ова го можамна германски".¹⁶⁴ Во транспарентни секвенци за учење studio d нуди задачи и вежби за сите способности (слушање, читање, пишување и зборување). Бидејќи многу од учесниците сакаат да го научат германскиот јазик за професионални цели, се појавуваат многу различни сценарија од професионалниот свет.

Кога и кои множински суфикси?

Во втората лекција е воведена множинска формација. Образувањето на множината е илустрирано со голема табела со примери (види приказ бр. 4). Постојат пет групни табели во кои примерите се појавуваат во множина, каде недостасуваат единските форми. Табелата покажува седум колони, поделени на едина, множина, умлаут + суфикс. Петте групи ги прикажуваат различните множински форми од суфиксите и умлаутот:

Nullplural	-s	-n	-e	-(n)en	-(ä,ö,ü)-e	-(ä,ö,ü)-er
Der						
CD-Player						
Die						
CD-Player						

Приказ бр. 4

¹⁶⁴Überblicksseite: „Das kann ich auf Deutsch“

Позитивна страна:

- Ознака/маркираност во боја
- Одделен вовед на множински суфикси

Негативна:

- Без дополнително објаснување за множинските суфикси
- Без комплетни реченица како пример
- Нема дополнителни информации за родот

3.4 HUEBER VERLAG-MENSCHEN A1

Општи податоци

Најактуелниот акционен ориентиран учебник за почетници е Menschen A1. Тој ги воведува учениците без претходни познавања во три или шест тома на јазичните нивоа A1, A2 и B1 од Заедничката европска референтна рамка. Овој учебник својот избор на теми го базира според барањата на ГЕР-рамката и дополнително ги опфаќа содржините од актуелниот живот во Германија, Австрија и Швајцарија.

Структура на Menschen A1

Секој модул се состои од три лекции и четири дополнителни страници. (Списание за читање, филмски станици, проектни регионални студии и финале) го комплетираат секој модул и го повторуваат предметот на претходните часови. Секоја лекција започнува со интересна фотографија, која обично се комбинира со текстот за слушање и ја воведува темата на лекцијата. Покрај тоа, постојат првични задачи, кои секогаш се поврзани со животот на ученикот. Уводната ситуација е преземена и продлабочена на следната страница. На почетната страница има и кутија со целите на лекцијата.

Кога и кои множински суфикси?

Образувањето на множина е воведено во шестата лекција. Образувањето на множина е кратко и концизно илустрирано со една табела (види приказ бр. 5). Оваа табела се состои од пет колони, поделени на еднина, множина, умлаут и суфикс. Петте групи ги прикажуваат различните множински форми од суфиксите и умлаутот:

-(e)n	-s	-e/-e (mit Umlaut)	-er/-er (mit Umlaut)	-/- (mit Umlaut)
Briefmarke	Sofa	Schrank	Bild	Schlüssel
Briefmarken	Sofas	Schränke	Bilder	Schlüssel

Приказ бр. 5

Позитивна страна:

- Ознака/маркираност во боја
- Одделен вовед на множински суфикси
- Работа со речник

Негативна:

- Без дополнително објаснување за множинските суфикси
- Без комплетни реченица како пример
- Нема дополнителни информации за родот
- Комбинирани множински форми

4. ЗАКЛУЧОК

Со помош на оваа контрастивна анализа дојдовме до заклучок, дека во изучувањето на германскиот како странски јазик, се јавуваат различни фактори, кои треба да се земаат во предвид, за да се постигне целта за совладување на германскиот јазик. Со помош на формулираните правила за образување на множинските форми се доаѓа до можна реализација на систематското посредување. Во планирањето и спроведувањето на наставната единица за образувањето на множинската форма треба наставникот да одлучи за кој пристап, како и, меѓу другото, за возраста на учениците, која игра централна улога. Па оттаму се поставување следново прашање: "Кои се клучните аспекти, кои треба да се сметаат за третманот на граматичкиот феномен и неговите проблеми?" (Köller 1983, стр. 84) Како пример ја земаме Дуден-граматиката, која силно се стреми кон целосна претстава на граматичкиот феномен и на тој начин ги прикажува сите можни исклучоци за образување на множина. (DUDEN 2009, стр 181) Следниве табели даваат јасен преглед на множинските форми вклучени во студијата на четирите учебници од даф-секторот. Одговор на нашето прво прашање: "Во која лекција е воведено образувањето на множинската форма?" го даваме со следнава табела.

	Studio d	Optimal	Begegnungen	Menschen
Во која лекција?	Lek. 2	Lek. 3	Lek. 4	Lek. 6

Одговор на второто прашање: "Бројот на суфикси?"

	Studio d	Optimal	Begegnungen	Menschen
Број на суфикси?	5	5	7	8

Трето прашање: "Правило со највисок приоритет (ТОП 3)?"

	Studio d	Optimal	Begegnungen	Menschen
ТОП 3-Суфиски?	Nullplural, -s, -n	-e, -n, -(n)en	Nullplural, -e, -s	-(e)n, -s, -e

Како што може да се види од табелите, даф-учебниците имаат неконзистентна систематика во односна воведувањето на множината. Според нашето мислење, сите множински форми не треба да се воведат истовремено. За нас би било покорисно да ги воведаме множинските форми и правила според нивната актуелност и едноставност. Еден "добар" учебник кој ги задоволува повеќето од нашите критериуми е Begegnungen A1 поради неговиот стратешки систем. Алтернатива на овој избор за воведување на множина може биде со трите основни правила (G1, G2, G3) на Дуден-граматиката. Според нашето мислење, множинските форми што се користат во секојдневниот јазик се од суштинско значење за учениците. Последно, но не и најмалку важно, индуктивниот метод треба да им овозможи на учениците од даф-наставата да ги откријат самите правила.

ЛИТЕРАТУРА

1. DUDEN, Die Grammatik – Unentbehrlich für richtiges Deutsch. Band 4. 8. erw. und überarb. Auflage. 2009
2. P. Eisenberg, Das Wort. Grundriss der deutschen Grammatik Bd. 1. Stuttgart. 2004
3. K. Haataja, R. Wicke, Sprache und Fach. Integriertes Lernen in der Zielsprache Deutsch. München: Hueber Verlag. 2015
4. G. Helbig, J. Buscha, Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Würzburg. 2001
5. H.W. Huneke, W. Steinig, Deutsch als Fremdsprache. Eine Einführung. Berlin. 2013
6. O. Jungen, H. Lohnstein, Einführung in die Grammatiktheorie. Wilhelm Fink Verlag. München. 2006
7. H. Rösch, Deutsch als Zweit- und Fremdsprache. Berlin. 2011
8. H. Wegener, Die Nominalflexion des Deutschen verstanden als Lerngegenstand. Tübingen. 1995
9. E. M. Zimmermann, Semantische Analyse der Basismorpheme der Substantive der deutschen Gegenwartssprache. Stuttgart: Heinz Verlag. 1989

УЧЕБНИЦИ ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

1. Menschen A1/1: Deutsch als Fremdsprache / Kursbuch mit DVD-ROM. Sandra Evans und Angela Pude. Hueber, Verlag GmbH & Co. KG; Auflage: 1, 2012
2. Optimal A1: Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch. Langenscheidt bei Klett 2004
3. studio d - Grundstufe: A1: Gesamtband - Kurs- und Übungsbuch mit Lerner-Audio-CD: Hörtexte der Übungen und des Modelltests Start Deutsch 1. CornelsenVerlag; Auflage: 12009
4. Begegnungen Deutsch als Fremdsprache A1+: Integriertes Kurs- und Arbeitsbuch+2CD's. Schubert Leipzig; Auflage: unveränderte Nachauflage. 2008